

Robert Sawa

Zapis na temat parafii w Cmolasie w "Acta episcopalia" biskupa krakowskiego Fryderyka Jagiellończyka z lat 1489-1503

Rocznik Kolbuszowski 12, 269-270

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zapis na temat parafii w Cmolasie w *Acta episcopalia* biskupa krakowskiego Fryderyka Jagiellończyka z lat 1489-1503

W Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie (Volumen actorum episcopaliū Illustr. Principis Friderici Jagiellonidis episcopi Cracoviensis ab 24 I 1489 – 9 III 1503, Vol. 4) zachował się piętnastowieczny zapis w języku łacińskim, dokonany kursywnym pismem kancelaryjnym, a dotyczący parafii Cmolas. Ma on brzmienie następujące:

„Marcus presbyter de Paczanow presentatus nobilis domini Bernardi Myszoszky ad ecclesiam parochialem denuo erigendam in villa Czmolasz ad petitionem et instantiam de ecclesia eadem et in suis omnibus causis specialibus et generalibus in suis cons...¹ presentem dominum Andream de Wroblewo Notarium curie, abscisum transumptum presentem cum clausulis opportunis presentatus de rato ut in forma meliori presentibus notariis sociis”.

Na marginesie obok wpisu umieszczono, jak można sądzić po charakterze pisma, w wieku XVII zwięzłą adnotację: „ratione erigendae Ecclesiae in Cmolasz“ (na okoliczność erygowania kościoła parafialnego w Cmolasie), ułatwiającą szybką orientację w przedmiocie wpisu.

Ze wspomnianej zapiski wynika, iż niejaki ksiądz Marek z Pacanowa był prezentowany przez Bernarda Mysłowskiego na proboszcza parafii Cmolas (w zapisie średniowiecznym: *Czmolasz*) i umocowany prawnie we wszelkich należnych mu przywilejach i obowiązkach; parafia w Cmolasie jest tu określana jako *denuo erigenda*, tzn. nowo erygowana. Wpis został poświadczony przez notariusza kancelarii biskupiej Andrzeja z Wróblewa.

Ten zwięzły zapis (*abscisum transumptum*), w szczegółach

¹ Fragment nieczytelny.

trudny do odczytania, jest wszakże ważnym świadectwem wczesnej historii parafii Cmolas, erygowanej w czasie nieodległym od dokonania wpisu, bo w roku 1462². Potwierdza on fakt istnienia parafii Cmolas u schyłku XV wieku, a także przywoływany w literaturze przedmiotu fakt pełnienia urzędu proboszcza od roku 1489 przez księdza Marka z Pacanowa (Marcus presbyter de Paczanow)³, pozwala też powiązać jego urząd z konkretnymi działaniami kurii biskupiej w okresie za episkopatu Fryderyka Jagiellończyka, biskupa krakowskiego w latach 1489-1503.

Faksymile wpisu w *Acta episcopalia* bpa krakowskiego Fryderyka Jagiellończyka dotyczącego parafii Cmolas

² Wg S. Kurasia, wydawcy aktu fundacyjnego parafii w Cmolasie w: *Zbiór Dokumentów Małopolskich*, wyd. S. Kuraś, I. Sułkowska-Kurasiowa, t. V, Wrocław 1970, nr 1334, s. 256 miało to nastąpić w roku 1422. Datowanie to jest jednak obecnie kwestionowane, m.in. przez K. Szkaradka i S. Zycha w artykule *Zarys dziejów parafii Cmolas w latach 1462-1772*, „Rocznik Kolbuszowski” 7(2003), s. 28, uznających za właściwą datę erekcji rok 1462.

³ Por. Szkaradek, Zych, s. 42, tabela 3.